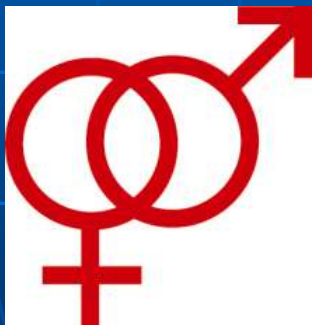

Rodový prístup vo vede a výskume: odkazy pre prax

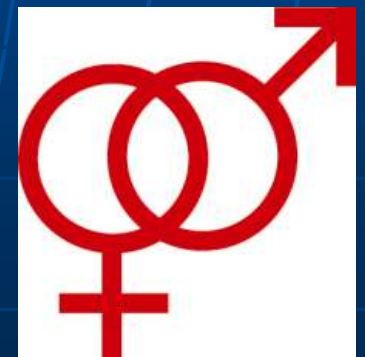
Kvetoslava Repková

Inštitút pre výskum práce a rodiny
repkova@sspr.gov.sk

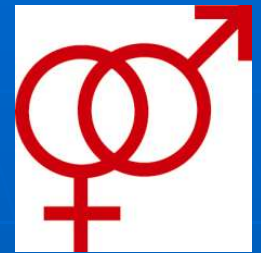
FZaSP TU, Trnava, 18.10.2007

Cieľ a zámer prezentácie

- Podnietiť úvahy o potrebe uplatňovania rodového prístupu vo vede a výskumu (ďalej „VaV“)
- Podnietiť rozpravu k praktickému uplatňovaniu rodového prístupu vo VaV

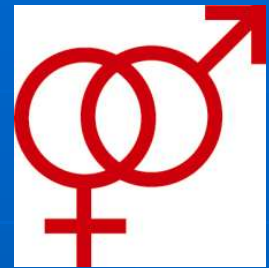

Štruktúra prezentácie

- *Rodový prístup vo vede* – čo to je a ako mu rozumieme
- Rodová dimenzia v aktuálnych dokumentoch
- Logistika rodového prístupu vo VaV
- Príklad uplatňovania rodového prístupu vo VaV

1. Rodový prístup vo VaV- čo to je a ako mu rozumieme

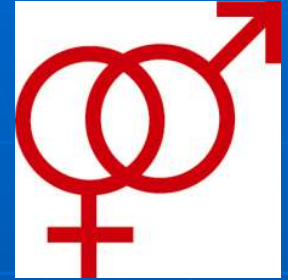

- *Tradičná skúsenosť:*
 - z hľadiska vedecko-výskumnej agendy: porovnávanie výskumných údajov a zistení podľa pohlavia
 - z hľadiska projektovej agendy: deklarovanie rovnakej účasti mužov a žien v projekte
 - skôr „ženská“ otázka

- *Aktuálne chápanie:*
 - rešpektovanie ľudskej rôznorodosti a rozdielov medzi mužmi a ženami
 - uznanie významu rodovej dimenzie ako určujúceho faktoru pre organizáciu, realizáciu i zhodnocovanie výsledkov VaV činnosti

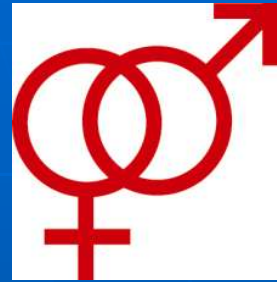
„Gender friendly science“ (T. Sedová, L. Bíziková)

Tématicizácia potreby rodového prístupu vo VaV - príklady

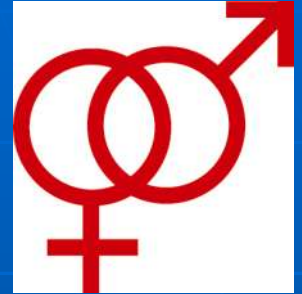
- Koncept ľudských práv: „friendly“ agendy – signalizujú istú nerovnováhu (napr. family-friendly policy, disability-friendly environment, gender-friendly science)
- Zlá situácia v európskej vede: zlé využívanie ľudského potenciálu, najmä potenciálu žien (M. Piscová, 2003)
- Podmienky pre vedeckú prácu: reálne ohrozenia aj pre mužov – konkurencia, rivalita, potreba zvíťaziť (Sedová, 2003)

2. Rodová dimenzia VaV v aktuálnych dokumentoch

- Komuniké EK (január 2000) – podpora účasti žien vo VaV
- 6. EÚ-rámcový program – rodová dimenzia ako horizontálny cieľ projektov (z hľadiska vecného zamerania i personálneho zabezpečenia)
- Zásada rovnováhy pohlaví – Európska charta výskumných pracovníkov a Kódexu správania pre nábor výskumných pracovníkov (2005/251/ES)

Dokumenty - Pokračovanie

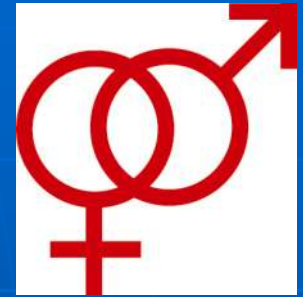
- 7. EÚ-rámcový program (podpora účasti žien vo VaV, osobitná pozornosť gender mainstreaming-u v pracovných podmienkach, výberovom konaní, zosúladňovacích opatreniach...)
- Dlhodobý zámer štátnej vednej a technickej politiky do r. 2015 (2007) – zlepšenie podmienok pre uplatnenie žien vo VaV

!!! Dôraz na účasť žien vo VaV !!!

3. Dizajn rodovo citlivého prístupu vo VaV

(voľne podľa T. Sedovej, L. Bízikovej)

Cieľ:

Prevenca akýchkoľvek štrukturálnych a funkčných nerovností medzi mužmi a ženami vo VaV činnosti

Znamená:

Transformáciu dizajnu výskumu

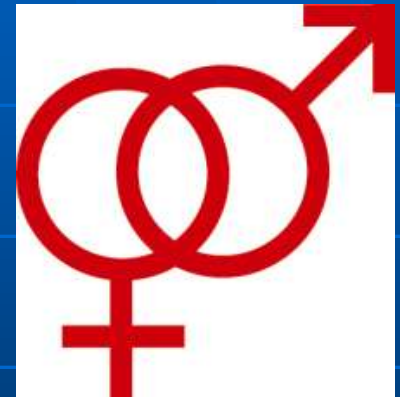
Dizajn výskumu s rodovou dimenziou

- **Obsah výskumu**

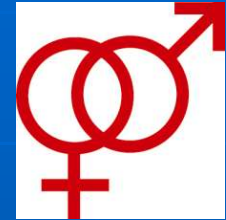
- priority a úlohy (+ vedecké teórie)
- metódy
- očakávané výsledky

- **Výskumný tím**

- rodová rovnováha lídrov
- rodová rovnováha mladých vedcov
- rodová rovnováha v pracovných hodinách
- rodová rovnováha v tréningových aktivitách

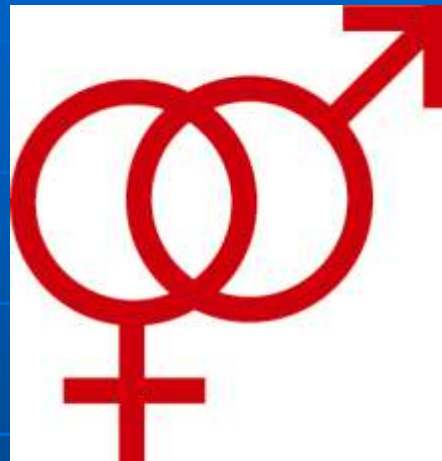

4. Príklad – výskum zameraný na starostlivosť o odkázané osoby

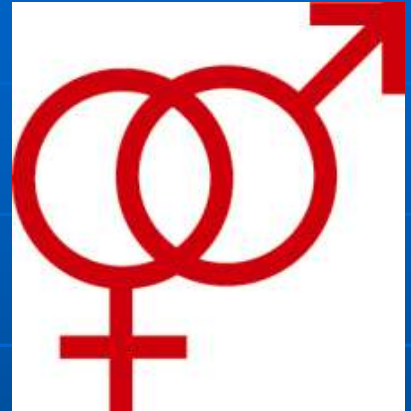
- *Vybrané rodovo podmienené zistenia (Cameron, Moss, 2005; Repková, 2007)*
 - cca 95% dlhodobej starostlivosti zabezpečujú ženy (formálny + neformálny sektor)
 - ženy (najmä 65+) sú častejšie objektom dlhodobej starostlivosti
 - ženy opatrujú častejšie malé deti a starších ľudí, muži staršie deti a dospelé osoby so zdravotným postihnutím
 - muži sa angažujú v dlhodobej starostlivosti skôr vo vyššom (dôchodkovom) veku, ženy bez ohľadu na vek
 - vyššie ohrozenie žien – opatrovateliek chudobou a sociálnym vylúčením
 - mužom sa priznáva vyšší rozsah odkázanosti na pomoc
 - muži sú pod vyšším tlakom na pracovný výkon ako forma kompenzácie výpadku príjmu starajúcej sa ženy

Východisková i konečná téza

Zásadným omylom pri uplatňovaní rodovo ústretového/citlivého prístupu je snaha o rodovo neutrálnu / univerzálne riešenia

Viac informácií

www.klemens.sav.sk/fiusav/cecwys

Ďakujem za pozornosť

Literatúra

- Cameron, C., Moss, P.: Gender Issues in Care Work in Europe. Prednesené na konferencii: Care Work in Europe: Current Understanding and Future Directions. Budapešť, 11.2.2005
- Piscová, M.: Helsinská skupina – výzvy a limity. In: Sedová, T. a kol.: Ženy a veda v SAV. Veda, Bratislava 2003, s. 38-57
- Repková, K.: Rodinná starostlivosť na Slovensku ako verejný záujem. IVPR, Bratislava 2007
- Sedová, T., Bíziková, L.: www.klemens.sav.sk/fiusav/cecwys
- Sedová, T.: Feminizmus verzus rovnosť šancí. In: Sedová, T. a kol.: Ženy a veda v SAV. Veda, Bratislava 2003, s. 11-23